

چکیده کتاب راهنمای عملی حسابرسی داخلی

اینک بهترین زمان برای حسابرس داخلی شدن است.

حسابرسان داخلی، به سازمان‌ها کمک می‌کنند تا از طریق اتخاذ رویکردی واقع‌بینانه و مستقل اهدافشان را دنبال و عملکردشان را بهبود بخشیده و ارزش افزایی کنند. این رویکرد به گونه‌ای روشمند و با هدف بهبود اثربخشی مدیریت ریسک و فرآیندهای کنترل و حاکمیت سازمان طراحی شده است. حسابرسان داخلی تمامی این فعالیت‌ها را در محدوده‌ی درونی سازمان به انجام می‌رسانند.

تحولات سریع دنیای تجارت، ایجاد پیوندهای جهانی، فناوری‌های نوظهور و پیچیدگی روزافزون محیط‌های اقتصادی، قانونی و عملیاتی در قرن بیست و یکم، چالش‌های جدید و متنوعی را پدید آورده است. حرفه‌ی حسابرسی داخلی تاکنون با پیشرفت سریع خود، پاسخگوی این نیازهای روزافزون بوده است. حسابرسان داخلی به خوبی جایگاه خود را در سازمان‌ها برای کمک به ارائه‌ی محصولات و خدماتی برتر نشان داده و تمامی توان خود را در جهت تلاش برای ساختن دنیایی بهتر به کار گرفته‌اند.

حسابرسان داخلی با داشتن طیف گسترده و متنوعی از وظایف، به شناختی همه‌جانبه از کسب و کار صاحبکار کمک می‌کنند، آنان معمولاً از حقوق و مزایای مناسبی برخوردار هستند، اغلب جدیدترین فناوری‌های روز دنیا را اتخاذ می‌کنند و می‌توانند از فرصت سفر به نقاط مختلف جهان برای انجام وظایف خارج از محیط کار خود لذت ببرند. هم‌اکنون، سازمان‌ها به اهمیت استقرار حسابرسی داخلی پی‌برده‌اند. در برخی از نقاط جهان، دولت‌ها و نهادهای نظارتی نیز با اجباری کردن فعالیت‌های حسابرسی داخلی، به تسریع این روند کمک کرده‌اند. هم‌جهت با تمامی این تغییرات، انتظارات هیات مدیره‌ها، کمیته‌های حسابرسی و مدیران ارشد سازمان‌ها از مشارکت و هم‌زیستی با حسابرسان داخلی مستقل رو به افزایش است.

کتاب حاضر، رویکردها، مثال‌ها و رهنمودهایی را برای گروه حسابرسان داخلی که به تازگی فعالیت خود را در این حرفه آغاز کرده‌اند، ارائه می‌کند. این مطالب به گونه‌ای مطرح شده است که:

- چشم‌اندازی مفید از این حرفه برای حسابرسان داخلی تازه کار فراهم می‌کند؛
- داستان‌هایی را در جهت توسعه‌ی تفکرات حسابرسان داخلی به محدوده‌ای فراتر از اصول اولیه بازگو می‌کند؛
- دلایل تهیه‌ی کاربرگ‌های (مجموعه شواهد) حسابرسی را در برابر نظارت دقیق به روشنی توضیح می‌دهد؛

- روش‌هایی را برای کمک به مربیان و سرپرستان تیم برای استخدام افراد جدید معرفی می‌کند؛
- اصول اولیه حسابرسی داخلی را از طریق پیوند مجموعه‌ای از رویدادهای متوالی به زمینه‌های گسترده‌تری ارتباط می‌دهد؛

- مسیرهای مختلفی را که توسط افراد برای رسیدن به نقش حسابرسی داخلی در سطوح مختلف (از حسابرس گرفته تا مدیر حسابرسی داخلی) طی می‌شود، ترسیم می‌کند؛
- نحوه‌ی جذب افراد متخصص از سایر حرفه‌ها مانند مهندسان، وکلا و ... را توضیح می‌دهد.

در حال حاضر، طرز نگرش حسابرسان داخلی به موضوعات، در حال تغییر از گذشته نگری، به شناخت و آگاهی از وضع موجود و نهایتاً آینده‌نگری است. آنان پیش از این، از طریق اتخاذ رویکردی مبتنی بر گذشته (بررسی آنچه قبلاً رخ داده است)، به اتخاذ روش‌های کنترلی و اطمینان‌بخشی می‌پرداختند. امروزه مدیران از حسابرسان داخلی خود انتظار دارند تا علاوه بر انجام فعالیت‌های مذکور، دیدگاه‌های جدید (در رابطه با ریسک‌های پیش روی سازمان و فعالیت‌های کنترلی و اطمینان‌بخشی در زمان حال) ارائه دهند. این انتظارات تا آینده‌ای نه چندان دور، به رویکردهای آینده‌نگرانه (کمک به آمادگی سازمان برای آینده) از وضعیت سازمان تبدیل خواهد شد.

حسابرسان داخلی برای آنکه بتوانند وضعیت آینده را پیش‌بینی کنند، ابتدا باید نسبت به محیط متغیر پیرامون خود شناخت کسب کنند. سرعت تحولات در قرن بیست و یکم، در طول تاریخ بی‌نظیر بوده است. در حالی که ۳۸ سال طول کشید تا استفاده‌کنندگان از رادیو به ۵۰ میلیون نفر برسند، کاربران فیسبوک تنها در ۹ ماه به یک میلیارد نفر رسیدند. در دهه‌ی پیش رو، تحولات اساسی در دنیای دیجیتال از طریق هوش مصنوعی، تحلیل ابرداده‌ها، بیومتریک، بلاک‌چین، تجارت مکالمه‌ای، دارک‌وب، اینترنت اشیاء، اتوماسیون فرآیند رباتیک و غیره ادامه خواهد یافت؛ و تمامی این تحولات به طرز چشمگیری، چشم‌انداز ریسک سازمان‌ها را تحت‌الشعاع قرار خواهند داد.

این کتاب با اهداف آموزشی تنظیم شده است:

- ۶ فصل به این موضوع پرداخته‌اند که حسابرسی داخلی باید توسط چه کسی، چگونه، چرا، با چه چیزی، و در چه مکانی انجام شود؛
- بیش از ۱۴۰ اصطلاح تخصصی در قالب یک لغت‌نامه جامع تعریف شده‌اند؛
- بیش از ۷۰ نمودار، شکل، جدول و مثال تهیه شده است؛
- بیش از ۵۰ منبع تحقیقاتی شامل مطالب مفید در بخش یادداشت‌ها ارائه شده است.

باربارا بوش، یک بار اظهار داشت: «من بهترین شغل را در آمریکا داشتم. هر روز آن برای من جالب، رضایت‌بخش و گاهی صرفاً مانند یک سرگرمی بود». این احساسی است که توسط بسیاری از حساب‌برسان داخلی بیان شده است. به این ترتیب هر فصل از این کتاب، شامل دیدگاه‌هایی از متخصصان حساب‌رسی درباره‌ی جنبه‌های مورد علاقه‌ی آنها از این حرفه است.

بیل فورد جونیور، رهبر تجاری، به نقش حساب‌برسان داخلی در تقویت و حفظ ارزش سازمان اشاره می‌کند: «ایجاد یک تجارت مستحکم و ساختن دنیایی بهتر، اهدافی متناقض نیستند؛ بلکه هر دو برای رسیدن به موفقیت پایدار ضروری هستند».

پیش از شروع فصل‌های اصلی کتاب، دیدگاه‌های ارزشمندی از چندین چهره برجسته (رهبران جهانی حرفه‌ی حساب‌رسی) ارائه می‌گردد.

دیدگاه خردمندانه‌ی یک رهبر جهانی

«پس از ۲۰ سال تجربه در حرفه‌ی حساب‌برس داخلی و به عنوان یک مدیر واحد حساب‌رسی داخلی توصیه‌ی شخصی من به افرادی که به تازگی وارد این حرفه می‌شوند، یافتن یک مربی است. این مربی فردی با ذهنیتی باز و یکپارچه که به خوبی زوایای کسب و کار و تکنیک‌های حساب‌رسی داخلی را می‌شناسد، از مهارت‌های رهبری و ارتباطات مناسبی برخوردار است، رفتار اخلاقی شایسته‌ای دارد و مایل به ارائه‌ی منظم مشاوره و بازخوردهای مفید به شماست. توصیه‌ی من به شما، یافتن الگوی الهام‌بخش خود در حرفه‌ی حساب‌رسی داخلی است.»

آنجلا ویتزانی

رئیس حساب‌رسی داخلی، اتریش

رئیس پیشین هیات مدیره انجمن بین‌المللی حساب‌برسان داخلی (IIA) 2016–2017

بخش اول (فصل‌های ۱ تا ۴) به شخصیت حساب‌رسی داخلی (چه کسی) می‌پردازد. این بخش اهمیت ایجاد ارتباط با سایر متخصصان را مورد تأکید قرار داده و چارچوب‌ها و استانداردهای حساب‌رسی داخلی را معرفی، گزاره‌ی ارزش را تعریف و مسیرهای مختلف رسیدن به جایگاه حساب‌رسی داخلی را ترسیم می‌کند. این بخش همچنین به موضوع ادغام طیف وسیعی از متخصصان سایر حوزه‌ها، از مهندسان گرفته تا وکلا، کارشناسان بهداشت و سلامت و متخصصان فناوری در تیم‌های حساب‌رسی پرداخته و تأکید می‌کند که با افزایش انتظارات هیات مدیره‌ها، کمیته‌های حساب‌رسی و مدیران ارشد سازمان‌ها، لازم است حساب‌برسان داخلی به طور مستمر مهارت‌های خود را برای پاسخ به این انتظارات و ایفای نقش‌های مکمل بالا ببرند. فصل ۱ این موضوع را مطرح می‌کند که با وجود

یکسان بودن ویژگی‌های اصلی روش‌های حسابرسی داخلی و مستقل (برنامه‌ریزی، رسیدگی، گزارشگری و پیگیری)، دامنه، اهداف، رویکردها، دوره‌های زمانی و ماهیت گزارشگری تا حد زیادی متفاوت است.

بخش دوم (فصل‌های ۵ تا ۸) به چرایی حسابرسی داخلی می‌پردازد. این بخش توضیحات جامعی در خصوص مفاهیم راهبری، مدیریت ریسک و کنترل، نحوه‌ی تأثیرپذیری آنها از فرهنگ و فضای اخلاقی سطوح بالای سازمان و چگونگی ایجاد مبنایی برای حسابرسی با نگرش مدیریت ریسک ارائه می‌دهد. مبحث مهمی که در فصل ۸ به آن پرداخته می‌شود، چارچوب بین‌المللی کار حرفه‌ای حسابرسان داخلی انجمن حسابرسان داخلی (IPPF) است. این چارچوب مفهومی، شامل رهنمودهایی معتبر برای حسابرسان، از جمله «استانداردهای بین‌المللی اجرای حرفه‌ای کار حسابرسی داخلی» است. استانداردهای مرتبط با هر مبحث از این کتاب، در فصل مربوطه ارائه شده است.

بخش سوم (فصل‌های ۹ تا ۱۲) به چگونگی حسابرسی داخلی می‌پردازد. این بخش مراحل اصلی آماده‌سازی حسابرسان تازه کار را برای کسب مهارت‌های حرفه‌ای توضیح داده و نحوه‌ی ایجاد ارتباط میان بخش‌های مختلف کار حسابرسی داخلی، از برنامه‌ریزی و تعریف اهداف حسابرسی گرفته، تا انجام مصاحبه به روش‌های SMILE، ارزیابی ریسک و کنترل (شامل گزارشات کلیدی به مدیریت)، و همچنین تهیه‌ی یک برنامه‌ی حسابرسی به منظور ارزیابی کنترل‌های سخت و نرم و بهبود روش‌های انجام کار را مورد بحث و بررسی قرار می‌دهد.

بخش چهارم (فصل‌های ۱۳ تا ۱۷) به چالش‌های اصلی فرآیند حسابرسی و استفاده از مهارت‌های عملی حسابرسان در زمینه‌ی اجرای رسیدگی‌ها و آزمایشات می‌پردازد. این مهارت‌ها شامل تجزیه و تحلیل داده‌ها، ارائه‌ی پیشنهادهای حاصل از یافته‌ها، تهیه و ارائه گزارش و تعیین رتبه‌بندی حسابرسی، اجرای کنترل‌های کیفی و در نهایت، پیگیری و گزارش نتیجه‌ی پیشنهادهای حسابرسی است.

بخش پنجم (فصل‌های ۱۸ تا ۲۰) بر اهمیت تضمین کیفیت حسابرسی و ارزیابی و بهبود عملکرد (چه چیزی) تمرکز دارد. در این فصل پایانی، مجموعه‌ای از تجربه‌های عملی حسابرسان با هدف احیای مأموریت حسابرسان داخلی در حفظ و افزایش ارزش سازمان روایت می‌شود. این داستان‌های کوتاه، ویژگی‌های ABC حسابرسی (برخورداری از هماهنگی، تعادل و اعتبار) انعکاس می‌دهد.

بخش ششم شامل ضوابط، یادداشت‌ها، واژه‌نامه و سایر اطلاعاتی است که می‌تواند به گسترش دامنه‌ی کلی موضوعات مطرح شده کمک کند.